

Kūno kultūros ir sporto įstatymo
projekto pristatymas
Seimo Švietimo ir mokslo
komitete

2018 05 09

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija

Kūno kultūros ir sporto įstatymo projektas

Vyriausybė Kūno kultūros ir sporto įstatymo projektui pritarė 2018-04-04.

Įstatymo projektas nustato:

- kūno kultūros ir sporto principus,
- kūno kultūros ir sporto sistemą ir jos valdymą,
- reglamentuoja valstybės, savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją kūno kultūros ir sporto srityje,
- reikalavimus kūno kultūros ir sporto specialistams ir jų padėjėjams,
- kūno kultūros ir sporto organizavimą,
- sportininkų sveikatos tikrinimą,
- reikalavimus kūno kultūros ir sporto renginių saugumui,
- kūno kultūros ir sporto finansavimą,
- antidopingo ir kovos su manipuliavimu sporto varžybomis politikos įgyvendinimą,
- valstybės skatinimą už sportininkų pasiektus laimėjimus.

Kūno kultūros ir sporto įstatymo projektas

- **Kokios problemos sprendžiamos šiuo projektu:**
 - Būtinybė skaidriau reglamentuoti finansavimą
 - Naujai susiformavusi praktika
 - Žemi gyventojų fizinio aktyvumo ir sveikatos rodikliai
- **Kodėl pasirinktas siūlomas problemos sprendimo būdas**
 - Būtinybė parengti naują įstatymą, integruoti į jį Kūno kultūros ir sporto fondo įstatymą
- **Kaip pasikeis situacija, įgyvendinus siūlomas priemones**
 - Daugiau dėmesio bus skiriama gyventojų fiziniam aktyvumui
 - Skaidresnis finansavimas pagal aiškius kriterijus ir atsakomybę
 - Aiškiai reglamentuota sporto sistema
- **Užsienio šalių praktika, sprendžiant analogišką problemą**
 - Išnagrinėti Europos šalių sporto įstatymai
 - ES sporto politiką šalys vykdo savarankiškai
 - Remtasi EK Baltąja knyga dėl sporto (2007 m.)

Kūno kultūros ir sporto įstatymo projektas

- Nuo galiojančio Kūno kultūros ir sporto įstatymo priėmimo Lietuvoje įvyko nemažai pasikeitimų bei susiformavo atitinkama praktika kūno kultūros ir sporto srityje.
- Įstatymas nekeistas nuo 2008 m.
- Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 straipsnis nustato, kad valstybė skatina visuomenės kūno kultūrą ir remia sportą.
- Baltoji knyga dėl sporto 2007 m.
- 2011–2020 m. Valstybinė sporto plėtros strategija.
- Seimo rezoliucija dėl sporto politikos 2014 m. lapkričio 18 d.

Kūno kultūros ir sporto įstatymo projektas

- Pateiktas Seimui praeitos XVI Vyriausybės (2016-11-16)
- XVII Vyriausybės programa 2016–2020 m. (2016-12-13)
- Seimo gražintas tobulinti 2017-06-13
- Vyriausybės 2007-07-05 nutarimas Nr. 578. Ministrų valdymo sričių pakeitimas: sporto ir kūno kultūros sritis iš Vidaus reikalų ministerijos – Švietimo ir mokslo ministerijai (nuo 2018-01-01)
- Švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta darbo grupė (2017-09-06)
- Vyriausybė įstatymo projektui pritarė 2018-04-04
- Seimui pateiktas 2018-04-24

Darbo grupė

Lietuvos tautinis
olimpinis komitetas

Lietuvos sporto
federacijų sąjunga

Neįgaliųjų sporto
organizacijos (Lietuvos
parolimpinis komitetas,
Lietuvos kurčiųjų sporto
komitetas)

Lietuvos asociacija
„Sportas visiems“

Lietuvos trenerių
profesinė sąjunga

Lietuvos savivaldybių
sporto padalinių vadovų
asociacija

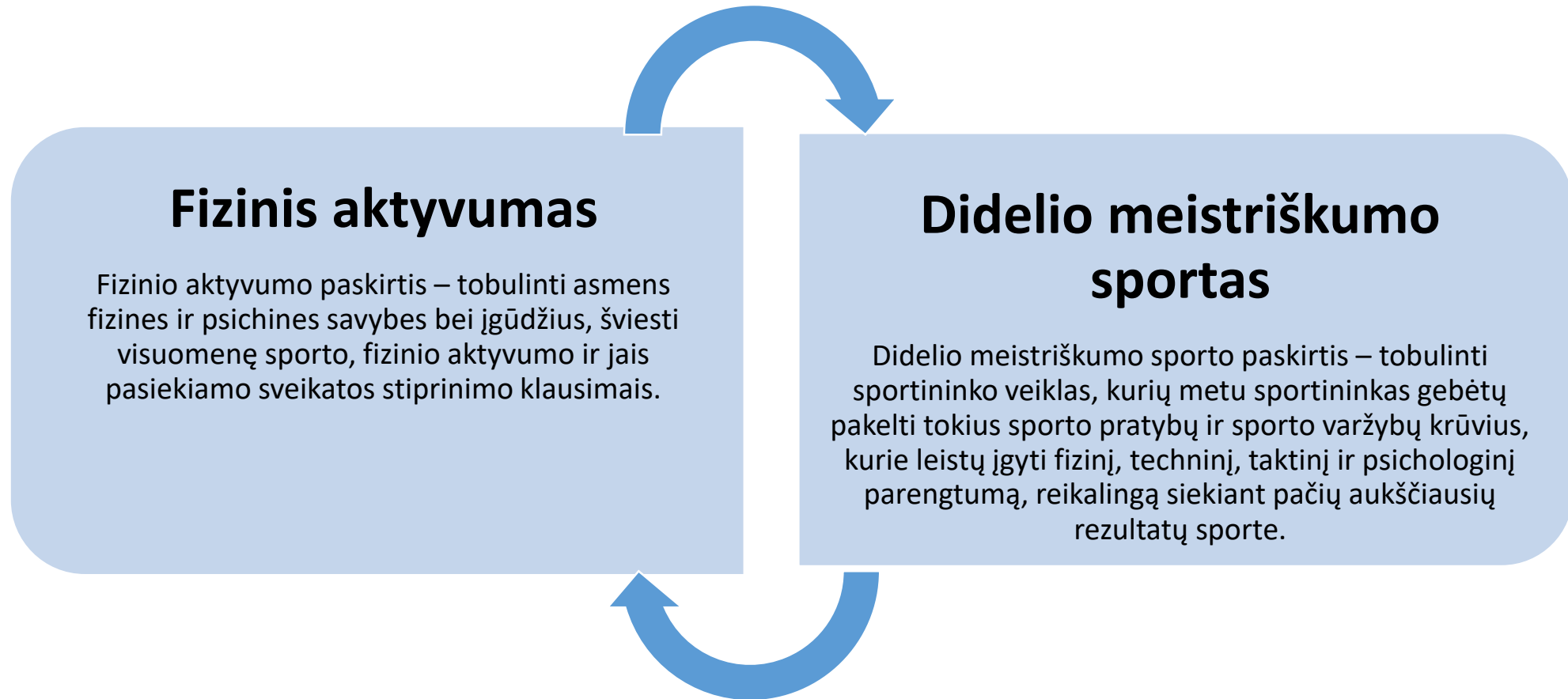
Lietuvos kūno kultūros
mokytojų asociacija

LRV, ŠMM, VRM, SADM,
FM, KKSD

Nuolatinės konsultacijos su kitomis sporto organizacijomis, valstybės institucijomis, mokslininkais, jų įtraukimas į sprendimų priėmimą, dalyvavimas darbo grupė veikloje

Per 3 mėnesius – 10 posėdžių

Kūno kultūros ir sporto sistema (4 str.)

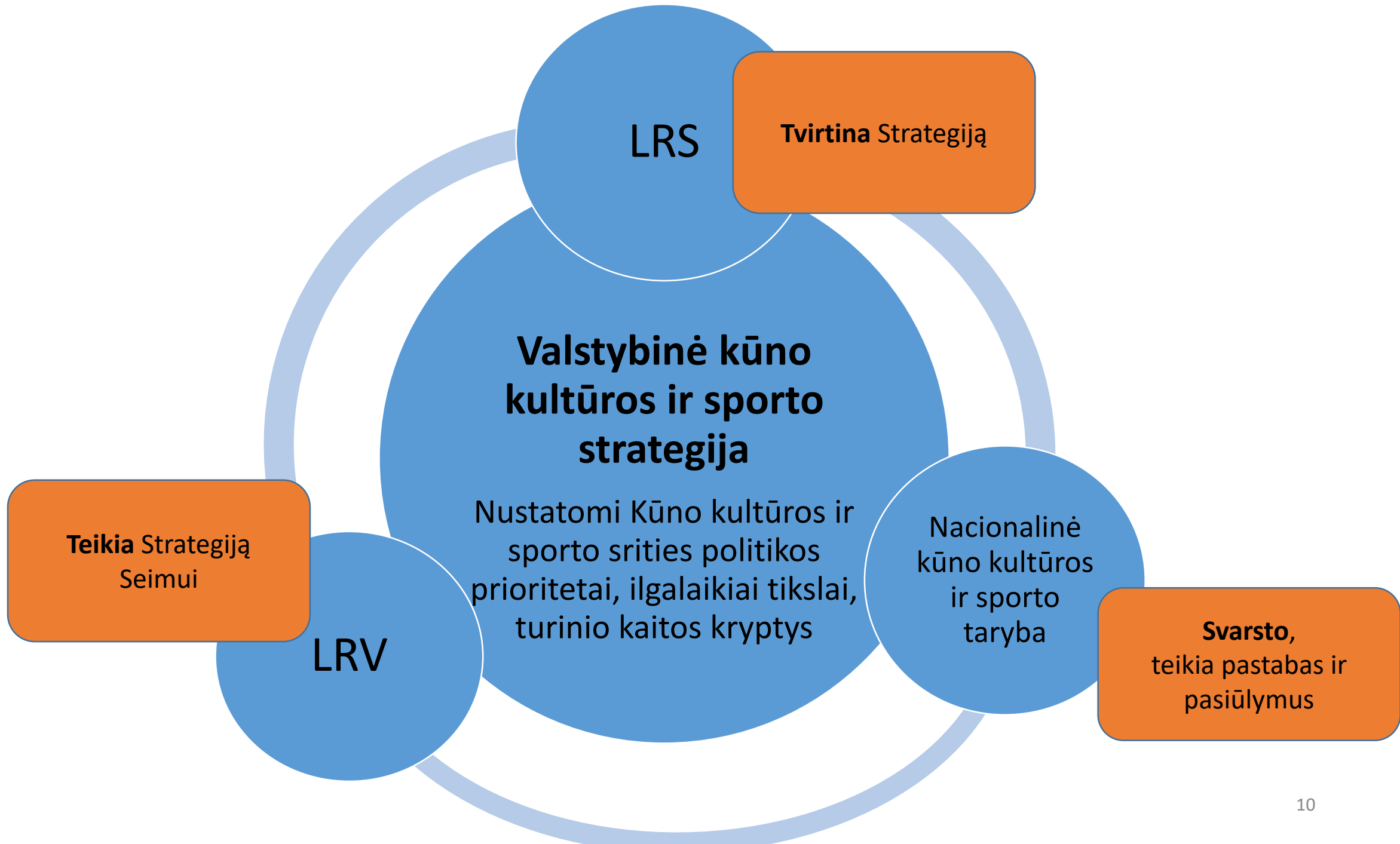

Stebėseną (5 str.)

Institucijų kompetencija (6 str.)

- **Švietimo ir mokslo ministerija** formuoja valstybės politiką kūno kultūros ir sporto srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.
- Apibrėžta **Seimo, Vyriausybės** ir kitų **valstybės institucijų, savivaldybių** kompetencija.
- XVII Vyriausybės programos nuostata: „Kūno kultūrą ir sporto politiką pakelsime į aukštesnį lygmenį ir taip užtikrinsime valstybės politikos kūno kultūros ir sporto srityje formavimo ir įgyvendinimo nuoseklumą ir ambicingumą“.

Nacionalinė kūno kultūros ir sporto taryba (7 str.)

- Išplėsta Nacionalinės kūno kultūros ir sporto tarybos kompetencija.
- Taryba – kolegiali, valstybės politikos kūno kultūros ir sporto srityje formavimo, įgyvendinimo klausimais **patarianti** Seimui, Vyriausybei ir Švietimo ir mokslo ministerijai **institucija**.
- Taryba svarsto valstybinę kūno kultūros ir sporto strategiją, kūno kultūros ir sporto prioritetus, sporto šakų pripažinimo strateginėmis sporto šakomis kriterijus, kūno kultūros ir sporto sričių plėtros klausimus.

Savivaldybės (8 str.)

- Užtikrina valstybės nustatytos politikos kūno kultūros ir sporto srityse įgyvendinimą

Nustato kūno kultūros ir sporto plėtros tikslus, finansuotinas kūno kultūros ir sporto sritis atsižvelgdamos į valstybinę kūno kultūros ir sporto strategiją, kūno kultūros ir sporto prioritetus, švietimo ir mokslo ministro patvirtintą strateginių sporto šakų sąrašą, vietos bendruomenės poreikius.

- Finansuoja ir kitaip prisideda prie kūno kultūros ir sporto srityje veikiančių asmenų veiklos
- Vykdo sporto objektų plėtrą, užtikrina jų prieinamumą gyventojams
- Vykdo šviečiamąją veiklą, formuoja savivaldybės teritorijoje gyvenančių žmonių pozityvų požiūrį į kūno kultūros ir sporto reikšmę sveikatai

Kūno kultūros ir sporto organizācijas (9 str.)

- Įstatymo projekte pabrėžiama, kad kūno kultūros ir sporto **organizacijos** plėtoja šalyje **olimpinį, paralimpinį, kurčiųjų sporto, specialiosios olimpiados ir sporto visiems** judėjimus, įvairias sporto šakas.
- Įstatymo projekte pažymėta, kad **gali būti steigiami kūno kultūros ir sporto klubai**, kurių tikslas tenkinti interesus kūno kultūros ir sporto srityje, vienyti asmenis fiziniam aktyvumui, sveikai gyvensenai, kūno kultūros ir sporto plėtrai, siekti kokybinių ir kiekybinių kūno kultūros ir sporto rezultatų.

Sportininkų, trenerių ir teisėjų veikla (10 str.)

- Sportininkas, treneris ar teisėjas su sporto organizacija gali sudaryti darbo sutartį, sporto veiklos sutartį ar vykdyti individualią veiklą.
- Sporto veiklos sutartyje turi būti aptartos sutarties šalių teisės ir pareigos, atlygis, sutarties šalių atsakomybė už sporto veiklos sutartyje nurodytų įsipareigojimų nevykdymą, sutarties galiojimo terminas, gali būti ir kitos sutarties šalių sutartos sąlygos.
- Sporto veiklos sutartis turi būti rašytinė.

Kūno kultūros ir sporto specialistai ir jų padėjėjai (11 str.)

- Nustatomi **aukštesni reikalavimai kūno kultūros ar sporto specialistų išsilavinimui:**
 - 1) turintys aukštąjį sporto krypties (ar kūno kultūros mokytojų) išsilavinimą
 - 2) turintys bet kokios srities aukštąjį išsilavinimą ir baigę kūno kultūros ir sporto srities mokymus švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
- **Kūno kultūros ir sporto specialisto padėjėjai** talkins kūno kultūros ir sporto specialistams jų veikloje. Padėjėjams taikomi mažesni reikalavimai dėl išsilavinimo:
 - 1) turintys vidurinį išsilavinimą ir baigę kūno kultūros ir sporto srities mokymus švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka,
 - 2) studijuojantys pagal sporto krypties ar kūno kultūros mokytojų rengimo studijų programą,
 - 3) atitinkantys reikalavimus, keliamus kūno kultūros ar sporto specialistui.
- Sporto veiklos leidimų išduoti nenumatoma.

Kūno kultūros ir sporto organizavimas švietimo sistemoje (12 str.)

Sveikatos tikrinimas ir reikalavimai renginių organizatoriams (13, 14 ir 15 str.)

- Nustatomi reikalavimai dėl sveikatos tikrinimo:
 - Nepilnamečiai, prieš pradėdami lankyti sporto pratybas – asmens sveikatos priežiūros įstaigose.
 - Visi sportininkai, lankantys sporto pratybas ar dalyvaujantys sporto varžybose – asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti sporto medicinos paslaugas.
 - Sportininkai sveikatą tikrintis privalo periodiškai – sveikatos tikrinimo periodiškumą ir tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras.
 - Nepilnamečiams, nepasitikrinusiems sveikatos ar pagal gautą išvadą negalintiems dalyvauti sporto pratybose ar sporto varžybose – sporto pratybų, sporto varžybų organizatoriai neleidžia jose dalyvauti.
- Aiškiau reglamentuoti reikalavimai sporto pratybų, sporto varžybų, kūno kultūros pratybų ir kitų kūno kultūros renginių organizatoriams ir saugumo užtikrinimui. Organizatorius privalo patvirtinti renginio nuostatus ir saugumo taisykles bei gauti savivaldybės pritarimą organizuoti renginį.

Finansavimas (16, 17 ir 18 str.)

Fizinis aktyvumas ir kūno kultūra

- Valstybės biudžeto lėšos (projektų finansavimo konkursas)
- Buvusio Kūno kultūros ir sporto fondo lėšos (pagal nustatytas akcizo ir azartinių lošimų proporcijas) – inkorporavus Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo įstatymą

Lėšos **projektams** skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka. XVII Vyriausybės programos nuostata (174 p.): Fondo lėšomis finansuoti tik sportinį inventorių ir įrangą, gyventojų fizinio aktyvumo projektus. Ne mažiau kaip 10 proc. lėšų skiriama neįgaliųjų sporto plėtrą skatinančių projektų įgyvendinimui. Sudaroma komisija iš valstybės institucijų, savivaldybių, sporto organizacijų atstovų.

Didelio meistriškumo sportas

- Valstybės biudžeto lėšos
- Savivaldybių biudžetų lėšos

Lėšos sporto **programoms** skiriamos pagal aiškius kriterijus (19 str.) Vyriausybės nustatyta tvarka. Viešumas.

Fizinio aktyvumo projektų finansavimas (16 str.)

- Siekiant didinti gyventojų fizinį aktyvumą ir prisidėti prie sveikatos gerinimo, **fizinio aktyvumo projektams nuo 1 iki 3 proc. didinamos lėšos** iš akcizo už alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką

	Iš akcizo už alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką		Iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio		Iš viso
Šiuo metu	1 proc.	6 009 tūkst. Eur	10 proc.	1 645 tūkst. Eur	7 654 tūkst. Eur
2019 m.	2 proc.	12 018 tūkst. Eur	10 proc.	1 645 tūkst. Eur	13 663 tūkst. Eur
2020 m.	2,5 proc.	15 022 tūkst. Eur	10 proc.	1 645 tūkst. Eur	18 312 tūkst. Eur
2021 m. ir vėlesniais metais	3 proc.	18 026 tūkst. Eur	10 proc.	1 645 tūkst. Eur	19 671 tūkst. Eur

Fizinio aktyvumo rodikliai

Padidinus finansavimą fiziniam aktyvumui, bus siekiama pagerinti šiuos rodiklius:

1. **Gyventojų fizinio aktyvumo rodiklį:** planuojama, kad 2020 m. Lietuvoje niekada nesimankštinančių gyventojų procentas nuo 51 proc. sumažės iki 43 proc.

2018 m. Eurobarometro duomenimis, pagal reguliariai sportuojančių ir besimankštinančių gyventojų procentą **Lietuva žymiai atsilieka nuo kitų Europos Sąjungos valstybių narių:** Lietuvoje niekada nesimankština 51 proc. gyventojų – tai beveik 4 kartus daugiau nei, pvz., Suomijoje, kur niekada nesimankština 13 proc., Švedijoje – 15 proc., Danijoje – 20 proc.

2. **Vaikų ir jaunimo fizinio aktyvumo rodiklį:** planuojama, kad 2020 m. Lietuvoje paauglių fizinis aktyvumas padidės 5 proc.

Daugelis Lietuvos moksleivių fizinio pajėgumo aspektų (aerobinis pajėgumas, lankstumas, raumenų jėga ir ištvėrmė bei kt.) blogėjo – **fizinio pajėgumo rezultatai labiausiai prastėjo per pastarąjį dešimtmetį.** HBSC (angl. *Health Behaviour In School-Aged Children*) duomenimis, Lietuvoje paauglių fizinis aktyvumas 2002–2010 m. žymiai sumažėjo: berniukų – nuo 31 iki 20 proc., mergaičių – nuo 21 iki 13 proc.

3. **Reguliariai sportuojančių gyventojų rodiklį:** planuojama, kad 2020 m. reguliariai sportuojančių gyventojų padaugės 5 proc. (nuo 39 proc. (2017 m. Lietuvos apklausos duomenys) iki 43 proc.).
4. **Gyventojų dalyvavimo fizinio aktyvumo veiklose rodiklį:** planuojama, kad fizinio aktyvumo veiklose dalyvaujančių gyventojų padaugės 3 kartus – nuo 400 tūkst. (tiek dalyvių 2016 m. dalyvavo 639 renginiuose) iki 1,2 mln.
5. **Gyventojų dalyvavimo Europos sporto savaitėje rodiklį:** planuojama, kad 2020 m. Europos sporto savaitės renginių skaičius padidės du kartus – nuo 180 iki 360 renginių (nuo 30 iki 60 tūkst. dalyvių).

Sporto finansavimo kriterijai (19 ir 20 str.)

- Nustatyti aiškūs **kriterijai** (19 str.), kuriuos turi atitikti siekiantys gauti valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšas sporto programoms įgyvendinti.
- Nustatyti aiškūs valstybės ir savivaldybių biudžetų **lėšų neskyrimo pagrindai** (20 str.)

Valstybės ir savivaldybių dalyvavimas sportininkų rengime (21 str.)

- Valstybė ir savivaldybės dalyvauja rengiant sportininkus, skirdamos lėšų
- Valstybė steigia nacionalinio lygmens įstaigą, kuri rengtų sportininkus ar sudarytų sąlygas jiems rengti
- Savivaldybės gali steigti įstaigas, kurios rengtų sportininkus ar sudarytų sąlygas jiems rengti

Valstybės skatinimas už pasiektus sporto laimėjimus (22, 23 ir 24 str.)

- **Valstybės premijos** dydį sportininkams ir jų treneriams nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.
- **Valstybės stipendija** mokama kas mėnesį atsižvelgiant į sportininko pasiektą laimėjimą. Stipendija bus skiriama ir jaunimui. Stipendijų dydžiai nustatyti įstatymo projekte.
- **Renta** mokama baigus sportininko karjerą – 27 bazinių socialinių išmokų dydžio (1 315 Eur) per mėnesį. Renta **bus mokama ir už** į parolimpinių, kurčiųjų žaidynių programą įtrauktos rungties, kai yra vykdomos atrankos varžybos ir yra kvotų šalims sistema, 1–2 vietas, kai nėra vykdomos atrankos varžybos arba nėra taikoma kvotų šalims sistema – 1 vietą (šiuo metu mokama už parolimpinių ar kurčiųjų žaidynių 1 vietą).
- Nustatyti **aiškūs kriterijai**, kada valstybės premija, valstybės stipendija ar renta neskiriamos.

Kartu teikiami 20 susijusių įstatymų projektai – suvienodinamos sąvokos ir atliekami pakeitimai, reikalingi įstatymo projektą inkorporuoti į teisinę sistemą

1. Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 16¹, 18 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
2. Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-394 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
3. Administracinių nusižengimų kodekso II dalies VIII skyriaus pavadinimo, 589 straipsnio pakeitimo ir papildymo 69¹ straipsniu įstatymo projektas;
4. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
5. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 16 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
6. Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 63 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
7. Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 4, 5, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
8. Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
9. Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
10. Ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-2160 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
11. Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
12. Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 3 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
13. Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 5, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
14. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 15 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
15. Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
16. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15, 21 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
17. Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties Nr. IX-2206 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
18. Švietimo įstatymo Nr. I-1489 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
19. Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
20. Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo įstatymo Nr. X-1261 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas.

Įsigaliojimas

- Kūno kultūros ir sporto įstatymo projektas kartu su juo teikiamais įstatymų projektais **įsigaliojotų 2019 m. sausio 1 d.**
- Laikantis teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principų, **asmenų, kuriems šiuo metu yra taikomos galiojančio įstatymo nuostatos, priėmus naują įstatymo redakciją padėtis nebus bloginama** (įstatymo projekto baigiamosiose nuostatose įtvirtintos naujos įstatymo redakcijos taikymo nuostatos).